

1 GIỚI THIỆU SÁCH GIÁO KHOA MÔN ĐẠO ĐỨC 2**1.1. Quan điểm biên soạn sách giáo khoa môn Đạo đức ở cấp Tiểu học nói chung và lớp 2 nói riêng**

SGK môn Đạo đức ở cấp Tiểu học nói chung và lớp 2 nói riêng được biên soạn dựa trên cơ sở: 1/ Thông tư 33/2017/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định về tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa SGK; 2/ Các định hướng của Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể và Chương trình Giáo dục phổ thông môn Giáo dục công dân; 3/ Kinh nghiệm trong nước và quốc tế về viết SGK; 4/ Đặc điểm HS tiểu học; 5/ Đặc trưng môn Đạo đức theo định hướng tiếp cận năng lực.

Từ những cơ sở trên, sách Đạo đức 2 được biên soạn theo các quan điểm sau:

1/ Phù hợp với quan điểm, đường lối của Đảng Cộng sản Việt Nam; tuân thủ Hiến pháp, pháp luật Việt Nam.

2/ Kế thừa các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc kết hợp với tinh hoa văn hoá nhân loại.

3/ Phù hợp với chương trình môn Đạo đức cấp Tiểu học.

4/ Gắn với thực tiễn của HS tiểu học: Các tình huống, câu chuyện, bài tập,... được chất lọc từ những tình huống tiêu biểu, gắn với thực tiễn cuộc sống của HS trong gia đình, nhà trường và xã hội.

5/ Đảm bảo tính hệ thống: Sách được biên soạn theo ma trận các chủ đề/bài học thống nhất từ lớp 1 đến lớp 5. Các mạch nội dung của sách được sắp xếp khoa học theo cấu trúc đồng tâm về các mối quan hệ (quan hệ giữa HS với bản thân, với gia đình, với nhà trường, với cộng đồng, với môi trường tự nhiên), đảm bảo tính phát triển trong nội dung của các lớp sau.

6/ Chú trọng tích hợp nội môn giữa giáo dục đạo đức, giáo dục kỹ năng sống, giáo dục kinh tế và giáo dục pháp luật; tích hợp liên môn giữa Đạo đức với Tiếng Việt, Mĩ thuật, Âm nhạc, Tự nhiên và Xã hội, Hoạt động trải nghiệm,...

7/ Chú trọng yêu cầu dạy học phân hoá theo năng lực HS (các nhiệm vụ học tập đa dạng được sắp xếp theo mức độ từ thấp đến cao, dành cho HS có cấp độ năng lực khác nhau);

phân hoá theo vùng miền (các thông tin, câu chuyện, tranh ảnh, bài tập tình huống... đa dạng, phản ánh sự đa dạng của các vùng miền).

8/ Đảm bảo tính mở: Các hoạt động dạy học mang tính chất gợi mở, tạo điều kiện cho sự linh hoạt, sáng tạo của GV và HS. Các bài tập tình huống phong phú với các cách giải quyết khác nhau, không gò ép.

1.2. Những điểm mới của sách giáo khoa môn Đạo đức 2

1.2.1. Kế thừa những ưu điểm của sách Đạo đức hiện hành

Sách Đạo đức hiện hành có những ưu điểm như: Phù hợp với truyền thống văn hoá, lịch sử, địa lí, đạo đức và thuần phong mỹ tục Việt Nam. Nội dung sách đảm bảo tính khoa học, tính sư phạm, gần gũi với cuộc sống và nhẹ nhàng, dễ hiểu, phù hợp với nhận thức của HS,... SGK Đạo đức 2 mới kế thừa những ưu điểm đó và chú trọng vào việc rèn luyện kĩ năng, vận dụng giải quyết các vấn đề trong thực tiễn cuộc sống nhằm hướng tới phát huy vai trò chủ động của người học. Điều này phù hợp với mục tiêu của Chương trình Giáo dục phổ thông và mục tiêu Chương trình môn học Đạo đức: phát triển phẩm chất, năng lực cho HS.

1.2.2. Kế thừa kinh nghiệm quốc tế về biên soạn sách giáo khoa theo định hướng phát triển năng lực

Việc biên soạn SGK Đạo đức được dựa trên việc nghiên cứu SGK Đạo đức của một số quốc gia để rút ra những bài học kinh nghiệm như sau:

- 1/ SGK Đạo đức cần chú trọng rèn kĩ năng sống, phát triển năng lực cho HS qua các bài tập tình huống.
- 2/ Trong mỗi lớp, SGK được chia thành các chủ đề, một số chủ đề được chia thành các bài học nhỏ. Nội dung được tổ chức theo một hệ thống có kết cấu chặt chẽ.
- 3/ Nội dung SGK tích hợp nhuần nhuyễn kiến thức của nhiều môn học, khiến cho việc học tập của HS không bị nhàm chán.
- 4/ Sách hướng tới hình thành khả năng tự học cho HS, để HS có thể bày tỏ suy nghĩ riêng của các em về các vấn đề của bài học; chia sẻ với thầy cô, các bạn về việc thực hiện chuẩn mực hành vi trong cuộc sống hằng ngày. Ngoài ra, HS còn trao đổi, tham khảo vấn đề đã học với người thân trong gia đình hoặc những người xung quanh. Vì thế, SGK Đạo đức không chỉ dùng trong nhà trường mà còn cần sự phối hợp chặt chẽ từ gia đình và nơi ở của HS.

1.2.3. Điểm nổi bật trong sách giáo khoa môn Đạo đức 2

1/ Thông điệp của sách là “Khám phá tri thức, kết nối yêu thương, cùng em vui bước vào đời.

Tinh thần “Khám phá tri thức” đáp ứng mục tiêu của chương trình “Hình thành, phát triển ở HS những hiểu biết ban đầu về chuẩn mực hành vi đạo đức, pháp luật và sự cần thiết thực hiện theo các chuẩn mực” đồng thời thể hiện quan điểm đổi mới SGK theo mô hình phát triển phẩm chất và năng lực của người học nhưng không xem nhẹ vai trò của tri thức.

Tuy nhiên, sách không quá chú trọng vào việc khám phá tri thức. Tri thức chỉ là “chất liệu” để hình thành nên những phẩm chất đạo đức mà hạt nhân là lòng nhân ái. Tinh thần “Kết nối yêu thương” giúp HS hình thành phẩm chất nhân ái, tình yêu thương “yêu gia đình, quê hương, đất nước; yêu thương, tôn trọng con người” như mục tiêu của Chương trình đã đề ra.

Cùng với đó, sách hướng tới việc giáo dục kỹ năng sống cho HS. Tinh thần “Cùng em vui bước vào đời” thể hiện thông điệp “Kết nối tri thức với cuộc sống”. Từ hiểu biết đến yêu thương và hành động trong niềm vui sống, niềm vui học tập là con đường giáo dục đạo đức một cách nhẹ nhàng, sinh động, hấp dẫn, giúp HS vui vẻ, hạnh phúc trong một trường học hạnh phúc.

2/ Nội dung SGK Đạo đức 2 gồm 8 chủ đề với 15 bài học, trong đó 55% nội dung dành cho giáo dục đạo đức; 25% nội dung dành cho giáo dục kỹ năng sống; 10% dành cho giáo dục pháp luật; 10% còn lại dành cho ôn tập, kiểm tra, đánh giá. Nội dung mỗi bài học chất lọc từ những tình huống tiêu biểu, gắn với thực tiễn cuộc sống sinh động của HS trong gia đình, nhà trường và xã hội.

3/ Hình thức trình bày SGK Đạo đức 2 hướng tới sự hấp dẫn nhằm kích thích sự ham học, trí tò mò và tư duy sáng tạo của HS. Nhờ đó, việc học Đạo đức sẽ trở thành một hành trình khám phá đầy thú vị. SGK Đạo đức 2 chú ý kết hợp hài hoà giữa nội dung và hình thức, giữa kênh hình và kênh chữ, đặc biệt ưu tiên kênh hình. Kênh chữ được diễn đạt bằng những từ ngữ ngắn gọn, phổ thông, đơn giản, dễ hiểu, gần gũi với HS. Sách được in trên khổ giấy to, chất lượng giấy tốt, hình ảnh, màu sắc đẹp. SGK Đạo đức được số hoá thành phiên bản sách điện tử, nhằm đáp ứng nhu cầu ứng dụng công nghệ số vào giáo dục.

4/ SGK Đạo đức 2 hướng tới vai trò là phương tiện hỗ trợ GV, HS và phụ huynh HS trong quá trình xã hội hoá giáo dục:

– Là phương tiện giúp GV đổi mới phương pháp, tổ chức thành công quá trình dạy học theo định hướng phát triển năng lực, phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo của HS. Với SGK mới, GV không thể truyền thụ tri thức một chiều hay áp đặt các bài học đạo đức cho HS mà cần hướng dẫn HS khám phá, chiếm lĩnh tri thức, rèn luyện kỹ năng và vận dụng thành công vào thực tiễn thông qua những hoạt động học tập phong phú, đa dạng, sáng tạo.

– Là phương tiện giúp HS tự học, tự chủ, sáng tạo để phát huy năng lực của bản thân một cách hiệu quả thông qua các nhiệm vụ học tập phong phú, đa dạng: quan sát tranh, kể chuyện, thảo luận nhóm, đóng vai xử lý tình huống,... HS được đặt vào các tình huống có vấn đề để tự đưa ra các cách xử lý khác nhau một cách dân chủ, linh hoạt và sáng tạo.

– Là phương tiện hỗ trợ và thu hút sự tham gia của gia đình vào quá trình giáo dục HS ở nhà. Các nội dung được trình bày rõ ràng, dễ hiểu để phụ huynh có thể hướng dẫn con nhất quán với quá trình tổ chức dạy học của GV trên lớp.